Göz bakışından sorumludur

Ankara’dan okuyucumuz: “Güzele bakmak sevaptır diyorlar. Bu söz ne demektir? Yanlış mıdır? Hangi güzele bakmak sevaptır?”

GÖZÜN YAPTIĞI İŞE GÖRE RÜTBESİ

Güzel nedir, güzel kimdir, güzel kime göredir, güzel kimin içindir? Güzel, nefs-i emmârenin hoşlandığı ve mânâ-yı ismî ile baktığı nesne midir? Yoksa güzel kalbin, akl-ı selimle marifet ve ilim devşirdiği ve mânâ-yı harfî ile baktığı şey midir? Sorunuzu bu sorular çerçevesinde ele almamız gerekir.

Bunlardan birincisi nefs-i emmârenin güzeli, ikincisi kalbin ve gönlün güzelidir. Birincisinde nefs-i emmâre, gördüğü güzele kendi hesabına bakar ve çirkinleştirir. İkincisinde kalp ve gönül, gördüğü güzele Allah hesabına bakar ve daha da güzelleştirir.

Birincisinde nefs-i emmârenin çıkış noktası kendi açısıdır, niyeti ve nazarı kendi zevkidir. Burada göz bir kavvat ve bir tahrik âleti derecesine inmiştir. Bakılan şey nâmahrem olmasa da, bu bakışta hayır yoktur. Bu bakış şükürsüzdür, nankörcedir, haincedir; bundan dolayı haramdır. Nâmahrem açık da olsa, örtülü de olsa, güzel de olsa, çirkin de olsa, ona nefs-i emmâre hesabına bakmak haramdır.

İkincisinde kalbin ve gönlün çıkış noktası, niyeti ve nazarı Allah’ın sonsuz güzelliğine ulaşmaktır, yaptığı iş ilim, marifet ve şükürdür. Gâyesi Allah’ın rızâsını tahsildir. Göz Üstad Bedîüzzaman’a göre burada her şeye gözün yaratıcısı hesabına bakar, her şeyi güzel görür, bu büyük kâinât kitabının okuyucusudur, Allah’ın sanat mu’cizelerinin bir seyircisidir ve yeryüzü bahçesindeki rahmet çiçeklerinin mübârek bir arısıdır.1

HER ŞEY NASIL GÜZEL OLUR?

Bu ikinci yaklaşımda her şey güzeldir. Bu bakışta lütuf da güzeldir, kahır da güzeldir. Huzur da güzeldir, belâ da güzeldir. Göz, Kur’ân gibi, “Allah her şeyi güzel yaratmıştır.”2 der, her tecellîde güzellik arar, güzellik bulur. Allah’ın isimlerinin ve sıfatlarının eserlerini büyük bir saadet ve huzur içinde izler. Bu bakışta kalb “Melekûtiyet ve hakikat cânibinde her şey şeffaftır, güzeldir.”3 der, Allah’ın isimlerinin tecellîlerinden ilim, marifet ve şükür balı devşirir. Gönül, bu bakışta

İbrâhîm Hakkı gibi her tecellî için, "Görelim Mevlâ'm neyler, Neylerse güzel eyler!" der, Mevlâ'nın tasarruflarına teslim olur.

Göz ya birinci yaklaşımla bir kavvat gibi kalacak, ya da ikinci yaklaşımla değeri yükselecektir. Bedîüzzaman Hazretleri bu noktada göze şöyle hitap eder: "Ey göz, güzel bak! Âdi bir kavvat nerede? Kütüphâne-i İlâhînin mütefennin bir nâzırı nerede?"

Nefs-i emmâre hesabına nâmahreme bakmak sevap değil, günahtır. Nikâhımız altında olan güzele, ya da bakışı haram olmayan yaratılış, fıtrat ve tabîat güzelliklerine Yaratıcı hesabına bakmak ise sevaptır.

Peygamber Efendimiz'in (asm) muâf olduğunu bildirdiği bakış, ansızın göze çarpan ilk bakıştır. Göz nâmahrem üzerinde çivilenmiş gibi kalırsa, bu, "bakışı bakışa eklemek" olur ki, yasaklanan budur. Burada haram olan nefs-i emmârenin pis, hasis ve hakir lezzeti hesabına bakıştır.

GÖZÜN HAİNLİĞİ

Kur'ân, haram bakışı "hâinete'l-a'yün", (gözlerin ihâneti) sözüyle ifâde eder. Cenab-ı Allah şöyle buyurur: "Allah gözlerin ihânetini de bilir, gönüllerin sakladığını da."4

Gözlerin ihaneti ifadesi, Kur'ân'ın eşsiz dilinde, gözlerin gizlice harama kayması demektir. Burada nefs-i emmâre, birer kudret harikası olan gözleri kendi hesabına kullanıyor. O iki inci tanesini harama yönlendiriyor. Oysa bu esnada gözlerin haram noktaya kayıp gidişini Allah görmektedir. Nefs-i emmâre ise, Allah'ın, gözlerin bakışını görüyor olduğunu ya nazara almıyor, ya da unutuyor. İşte Kur'ân buna "gözlerin ihaneti" diyor.

İşte bu nefsanî ve haram bakış, Peygamber Efendimiz'in (asm) dilinde "göz zinası" olarak nitelendirilmiştir. 6 Aynı şekilde, hadis-i şeriflerde geçen dil, el, kulak, ayak… vs. zinası tabirleri de mevcuttur ve bunlar mecazi birer tabirdir. Kast olunan şey gerçek zinâ değil; bakış, dokunuş, işitiş ve yürüyüş gibi fiillerin harama götürecek şekilde yapılmasıdır. Peygamber Efendimiz (asm) ümmetini zinaya götüren bakıştan, dokunuştan, söyleyişten, işitişten ve yürüyüşten sakındırmıştır.

Hiç şüphesiz bakışın, dokunuşun, söyleyişin, işitişin ve yürüyüşün haram oluşunu niyet belirleyecektir. Namahreme her bakış haram değildir. Zorunlu olan, bir iş ve ihtiyacın gereği olan, haram niyet taşımayan ve ansızın olan bakışlar, muaftırlar, haram değildirler. Nefsanî haz ve lezzet niyetiyle sarf edilen bakış ise haramdır.

Dipnotlar:

1- Sözler, 6. Söz, s. 32.

2- Secde Sûresi: 7.

3- Sözler, 22. Söz, s. 264.

4- Mü’min Sûresi: 19.

5- Câmiü’s-Sağîr, 2/477 (1007); 3/1056 (2305);

6- Buharî, İstizân 12, Kader 9; Müslim, Kader 20, (2657); Ebû Davud, Nikâh 44, (2152).]